

ملا نصرالله

№26.

Цѣна 12 к.

МОЛЛА НАСРЕДДИНЪ

قىمتى ۱۲ قىك

۵۷

Лито Г. С. Быкова

ايرانلى — حناب پولىيىن خىيف لە من سىنون دىلو وى بىلەرىم
آنجاق ساغت بورا يە گلننده سن دە كىل بىزىم ايران خۇمىتە سەنە دۇقىما لە عضو ناز
ئەنچەنلىكلىرىنىڭ ئەسەنەن (ئەلاقىت شەھى)

1910-1918

مانند شجر نابت اولور ثابت اولانلار
هر قنگی ایشک اهلی ایسک آنده دوام ایت
نقانگی بیل بر ایشه یا باشلامه اول
یا باشلا دیغک کاری پذیرای ح TAM ایت
خور تدان بک

اعلان

غفلت ایتمیڭز

بستانلری بىد ئظردن و بلىيات سماوى و ارضى دن حفظ ایتمك
ایچون مجرب دعالار يازىيورم ، حق زحمت اېكى منات پول و يا
اینكە قاونون وقتى بىر يوك فاونوندر . خواهش ايدنلر بو آدرىسە
رجوع ایتسونلر :

نېخجان « فاييرىش نايا كوجىدە تەرمە ۲۰۲۴

بر لىستە گۈل

ایرانلى دىبور كە: عدل لە داد اولسون
عثمانلى دىبور كە: ملت آزاد اولسون
زاهىد نە دىبور? — دىبور كە قارنم دولسون!
ایرانلى دە، عثمانلى دە بىرياد اولسون.

تاجر آرایور كە: بىر تجارت ياپسون
عامل چالىشىر: بىر يولىدە خدمت ياپسون
ايش موللا لار گىدر كە: چالسون، چاپسون
ياتون، دورسون، غسل جنابت ياپسون

ژورنال، غزته چىقىر كە: ملت اوقوسون
ھەر بىر ائرنىن آلسون عبرت اوقوسون
روسىجە اوقومىشلەر بىر ايش عار گىلىر
دىرىلر: بونى قوى قارا جماعت اوقوسون.

ظن اينمە كە ذكرە سجىدىيە طالماق اىچون
زاهىد يوگورور مسجدە: اجر آلماق اىچون
دون چالىغى سجادەيى ساتمىش دە يىش
ايمدى يوگورور علاوه سىن چالماق اىچون.
(.....)

مدرسە نظامى

قوشۇنڭ صاحب منصبلىرى گۈرك نظمى علملىرىنى اوخومش او-
لسوفلار — بوكا هىچ سوزۇمۇز يوخىدر، خوراسان ملت پرستلىرى
بو نقطەنلى ئىشارە آلوب بىر نظمى مدرسه تىكمىك فىرىنە دوشۇبلەر،

جواب

حلال كىسبە مشغول اولانلارڭ بىرىدە آغىچە بىدۇغ چىندىنە
سید حكيمدر كە آتاسىن قىلان كىتابى قىباغە قويوب كىندىلىرى
حكيملەك ايلدور، حكومتە گورور كە آغىچە بىدۇغ بىر بىلە معنېر
حكيم وار، دخى اوزگە بىر حكيم و فيرىشىل لازم دىگل، اودر كە
بو گونلەر گىچە غوبر ناطورى حڪم ايلدور كە آغىچە بىدۇغ كەد
ينك فيرىشىلى كوچوب گىتسون هند آرخىنە قالسون، چۈن كە سید
حكيم آغىچە بىدۇغ لولەر كەفايتدر.

غامبۇر سكى بىفتەتىقىس

پول قازانماق ايمدى دىنادە چوخ آسان اولوب، اگر بىر آدم
ايستەسە آز مدتۈن ايجىنە بىر چوخ پولە صاحب اولا بىلەر، بو
ندان اوترى ھىچ بىر زىخت لازم دىگل، فقط بىر پارىلىدىيان عىنك
آلوب گۈزلىرىكە تاخاسان و زنجىرنە صول قولاغىڭىك اوستىنەن
ساللىياسان، باش اشاقە، دخى بىر دست قاستوم، بىر واراتىك، بىر
جىفت ويسيقى پود بور چىكە، النە طروست، بوغلارىدە آلا
وېلەلمى قالخوز يوخارى والسلام، تاپىدون قازانجىڭ يولنى،

پس هە بىر اىشىن اوترى سر مايە گۈرك اولسون، بويىلە بىر
مۇقەت قازانجىھ نە يول ايلە سر مايە تاپماق، هە، ايمدى كە بىلە
اولدى عزيزىم، تا نىھ اورگىڭى سىخىرسان، قولاغ آس من سكى
اورگەدۇم،

بو اىشىن اوترى ھىچ بىر سرمائىھ لازم دىگل، بىر عرىضەدى
وېرەرسن هەفتەلەك و ياكوندەلەك بىر غزتەيە اذن اىستەرسن، ايلە كە
رەخت وېرىدىلەر، باشلاڭىن غىرى غزتەلەدە اعلان ايلەمگە، « علمى،
فنى، سىياسى، اقتصادى، فلان غزتەيە آبونە قبول اولونور، اجنبى
مەلەكتەرىنە فلان قىمت، روسىيە شەھەرىنە فلان قىمت، آدرىس:
مەلا، اور دوبادە ياكوندە ياكوندە، ايلە كە كېفون اىستېن قدر آبونە پولى
يىغدون، بىر ياكى آى غزتە چىخارت، داها بىسىر، اوزىكى
وېرى يواشىجە رىستورانلارە «غامبۇر سكى بىفتەتىقىس» يىمگە، غزتە آلانلارون
جانى چىخۇن.

اگر منىم بو سوزىلەرىمى ئەرافت حساب اىلەسەن، قولاغ آس
سکا بىر احوالات نقل ايلیوم: بىر نىچە آى بوندان مقدم اورىنborغىدە
داداش طېمۇر قىrimof آدىنە بىر آدام «.....» آدىنە هەفتەلەك
بىر غزتەيە اذن آلور. چوخلى آبونە يىغىقىن صوڭە، اوچ يادورت
نەرە چىخاردىر، صوڭە حريف اوزىنى وېرىر دىقادانسى كى رىستوران،
آتىبۇنى قاتىلىت يىمگە، داها نە غزتە چىخاردىر، نەدە خلقۇن آبونە
پوللارىنى گىرى قايتارىيور.

مدىر جنابلىرى آبونە يەمامشىدىن قباق انصافاً اورىنborغ تاتار
لەرلە سوز وېرىمىسى كە هە هەفتە غزتەسندە بلىل كىمى اوخۇجاچا،
ملتى كە قباق آپاراجاچ، صوڭە كىفىي اىستەممەدى، اوخۇمادى، دخى
اورهگىڭى نىھ سىخىرسان، بودر بىزىم ايشلىرىمىز عزىزىم،

البيات

یاتمایک، هشیار اولک، ایش وقنى، غیرت و قنیدر.

باق نصل ایران بو ساعت حالت بحرانده در!
پارلمان حیرت ده، اعضا معرض طوفانده در!
قانمایور هیچ کس که کشته قانده، دریا قانده در!
محصر هر وجهله مشروطه بیک نقصانده در!
ایتمیهیک غفلت بو فرصتن غنیمت و قنیدر،
یاتمایک، هشیار اولک، ایش وقنى، غیرت و قنیدر،

گورمیور سزمه کیشی گه سوز، گه استغضا ویریز
خیر سزمه منصبندن ال چکیر یکجا ویریز
یا نجفدن مجتهد مفتنه مگر فتووا ویریز
صانمه بو فتوایه بی حق العمل امضا ویریز
ایش آپارماقچون بو گون دنیاده فرصت و قنیدر،
یاتمایک، هشیار اولک، ایش وقنى، غیرت و قنیدر.
.....

حال کسب

کیم لدر حال کسبه مشغول اولانلار?

جواب

ولادیقا فقار زده نوروز مدرسه سینک شاگردی
درس وقتی درس او خویور، او خومیان وقت
گیدوب کوچده او توروب قباغه بر واقس
قوتوسی قویور و یولدان کیچه نک چکمه لرینی
سیلور.

دختی کیم در حال کسبه مشغول اولان؟

مرتعج خادملریم! ها ایمدى خدمت و قنیدر!

یاتمایک، هشیار اولک، ایش وقنى، غیرت و قنیدر!

گیزلى جمعیت یاپک، مجلس قورک، شورا ایدک
رشت، زنجان ارتجاعین هر یره اجرا ایدک
هر نصل سه ریشه مشروطه بی امحا ایدک
هیکل منور استبدادی احیا ایدک
اغتشاهه باشلایک هر یرده فرصت و قنیدر،
یاتمایک، هشیار اولک، ایش وقنى، غیرت و قنیدر.

جهد ایدک گوندر دیگم تحریرلر پوج اولماسون
یازدیقم، گوستور دیگم تزویرلر پوج اولماسون
«ممه لی کاظم» توکن تدیرلر پوج اولماسون
ویر دیگم قول، آلدیقم تقریرلر پوج اولماسون
ایمدى اثبات هنر، صدق و صداقت و قنیدر،
یاتمایک، هشیار اولک، ایش وقنى، غیرت و قنیدر.

صانمایک آنچاق (عدس) ده کیفدهام نسوان ایله
ارتباطم یو خدر او ز ملکم اولان طهران ایله
(لافو الله) وار علاقهم بوسبوتون ایران ایله
رشت ایله، قزوین ایله، کرمان ایله، زنجان ایله
بن ایشی قالدبر مسام، سیزدن ده همت و قنیدر،
یاتمایک، هشیار اولک، ایش وقنى، غیرت و قنیدر.

صانمایک آزدر بو گون ایرانسده اعوانم بنم
ایو باشی هر یرده وار یلکلر جه دریانم بنم
اونلاره صادر اولور هر آنده فرمانم بنم
بن پو یولده ایشدهام، وار هر قدر جانم بنم
لیک سزدن ده بکا ایمدى حمیت و قنیدر،

کعب ملا حسین

روتیر

پلو زواری. (عشق آباد)

На поклонение священному „Плову“

لیکست درخانه
لشقون و به
امورات خارجه
مشغول شدن.

پکنیه

لیکست استحمام
و استفنا.

دوشنه

لیکست مهمان
رقن و در
خدمت خود
استقلامت کردن.

سنهشه

لشایده
استفنا دادن
واجبه.

چهارسهنه

لیکست غازیه
خواردن و پیغمه
های سیاسی دقت
کردن. اصلاح
امور داخله.

پنجشنه

لیکست بعد از
لهار استراحت
و استفنا.

جمعه

لیکست لا یام
خناب کردن. تنویر رفتن.
حاجامت گذاشتن. بعد از
صحبت وجود موقتاً
مشغول وزارت داخله شدن.

روشنی

— — —

ترجمهٔ حال سپهبد اعظم

از تقویم حاجی نجم الدوام.

باکوده «ھیورہ» یہ: اللہ آتا رحمت ایلہسون،

مدیر و باش محرر: جلیل محمد قلی زادہ.

اعلان لار

Carver Cotton ein Co East Brievater' Mass.

قارویر فانتون حین شرکاسی بریدریو اتور.
تکلیف ایدیرھ قسم ماشین و آلات، مثلا، حین، ال ایله و یا قایشیله ایشلیم
هر بیو کلکدہ لینترلر، پامبوق تمیز لین زاوو دلار قوروب ایشلتمک.

بوتون روسيه ایچون تک و کیلی:

باکوده استیپیون قاردشلار ل تجارت ایوی
Торговыи Домъ бр. Степунъ، Баку
شعبه لری: مروده، قو قاندده، تاشکندده، باطومده. نماینده لری:
تمیس ده پ. د. پولاق و شرکاسی. تیلفون ۲۸
تیخمنی چیسقی دوم ا. ع. قیسییر، تمیس ده، تیلفون ۶۸۷

استراخاوی شرکتی

روسمیا

پتربورغ ده تأسیس او لو نوب ۱۸۸۱ ایلده، نقد سرمایہ سی ۷۵،۷۰۰،۰۰۰ میاندر.

شرکت تأمین ایدیر:

عمری

قوجالقدہ اهل عیالک نقدینی و مداخلنی.

(استراخاوی مبلغ ۱۹۱۰ سنه ده یانوار لک برندہ ۲۰۰،۴۶۰،۱۵۰ میات ایدی).

بد بخت لار دان

فابریکالار ده عملہ لر ل شرکت اسکراخاوی او لماقلا ری، تک تک شخصلر ل
استراخاوی او لماغی، مینک لر ل استراخاوی او لماغی.

او ددان

حرکت ایدن و اینمین املاکی.

تجارت مال لارینی

دریالر ده، چایلار ده، قوری یولالار ده و گمی لر ده.

شیشه و آینه لری

سینما قدن

ایو یاروب او غور لقلار دان

هر قسم حرکت ایدن شیلری.

شرکت ویردیگی کفایت: ۲۲۹،۷۵۱،۴۱۴ میان.

استراخاوی او لو نماق عریضه لری قبول او لو نور و هر قسم معلومات
ویریلور اداره ده، پتربورغ ده (مارسقا یا کوچہ ده نمره ۳۷).

تمیس شعبه سنه: (سالاق کوچہ سندہ، ۱۲) و شرکت وکیل اینه.

سفرده اولان مینک لر ل استراخاوی قبول او لو نور همچنین دمیس یولالار
بویوک استانسیالار نده.

باکوده شہرون گوزل نعمت لرین یمگه زحمت چکیرلر، لیچارلر و قتنده
پیش نمازو لوق، مرئیه خوانلوق، نوکرچیلوق، بادام چیلوق، فشنک
چیلوق، بوغدا چیلوق، تجارت، جور بجور ایشلر گورورلر، داهی
آی ملا عموم، یازیق لار نه ایلسونلر، باشlarینه نه کول توکسونلر،
بولا رون جانی پولادن که دگل، دمیردن دگل، داشدان دگل، داهی
اون ایکی آدام نه قدر ایش گورر، نه قدر چالیشار و خدمت
ایلر، اللہ اولار لک کول گھسین بنز او زی قاره ملتون باشندان
اسکیلک ایلہ موسون.

تامیر انچی

پوچنہ قوطوسی

عشق آبادده «ملت پرسته»: فریدونیه مکتبی فک او چبیلی
بارہ سندہ یار دیگر چاپ اولونا بیلمز، چونکے آبونه گز ل نمره سنسی
نشان ویرمیویسکر، یاد آدامک ده روایتی ایله معلم بارہ سندہ ایله تهمتلی
سوزرلری چاپ ایده بیلمه نیک.

نوخی ده «قیل قوشہ»: غلاؤانی چوخ تعریف
ایدیرشکر سوزکر اینا نور وق، اللہ آغا یه عمر
ویرسون.

نچچوان. قارا با غلار ده «چوخ بیلمیشہ»:
اعلان گز چاپ اولونمیاجاق.

شیشہ ده شاعره: چاپ اولونمیاجاق.

مورغول ده «گینه او» «جنابلرینه»: بو دفعه
کے قالدی.

ولادیقا فقاز ده قلمه: ایله او قدر کفایت در
کے یاز دیق. اوره گکزی سیدھیون و تازه
خبر اولسہ یاز گز.

گنجیده «میری» یہ: بازیر سکن «سنی منیم
جدیم، مکتبی سنبه سالم». جدگز ل خا
طره سی ایچون کاغذ گزی سنبه سالمادیق، اما
حاب ایله میه چکیل.

آغداش ده «احمدہ»: چوخ قور تدالادیم، بر
شی چخار ده بیلمدیم.

ولادیقا فقاز ده «منصفہ»: قور خورام کاغذ گز ل
چاپ اولونماغنی گوزلہ مک سزه زحمت اولا،
پاغیشلا یاگز.

باکوده «بر فرہ»: یاریسی ۲۷ مجی
غمہ ده چاپ اولونار، اما چوخ یری پوزول مالیدر.

عشق آبادده اصلاح بک نصیر بگوف باره
سنده شکایت یاز انه: چاپ اولونماز، چونکے
آبونه گز نومزه سینی نشان ویرمیویسکر.

اور دیاں

مکتب لردہ امتحان قور تارדי.

تبریزلى ملا عبد العالى ناك ریاستى تختنده اولان مكتب دن ۲۸
كىچل دىپلوم آلدى، بو مكتبىن چىقانلىر تبرىزك كاسىيە مكتبىنە
قبول اولنەجىدرلەر بونداندە علاوه ديوانخاھە و محكىمەلر ده مسلمانىچە
قول چىكمەگە، امضا قويىمعە شهادت نامە آمشىلدرد. مكتبىدە اوقييان
۱۲۰ اوشاڭىڭ نصفىن چوخى اوز آدلارنى يازا بىلدىرلەر. بو ايل
ستىياپرىڭ اولىدىن اوشاقلار حملەسى معلمك اوز لىباسىندن گىيملى دىرلەر
يونا جەت ايمىدى دن تبرىزە طاقە ئالىلار زاقاز ويرىلىور. بو
گونلەر تبرىزلى حاجى على عباچى ناك آ گىيتى بورايىھ گلمىشدرە
روايىتلەر گورە عبارى اورا زاوودلىرىنە زاقاز ويرىلىور.

طہران

محمد علی شاهک مخصوصی مالاریندن اولان بعض شیئلر تورغه
قویولوب سائیلور او جمله‌دن ۱۲ دانه معلقی یاهو و گوگرچین‌لردر
که سپهدار اعظم آلبیدر بو گون میدان مشقده عمومک گوزنک
قباغنده یاهولره مشق ویریلور لرایدی. حیوانلارڭ چوق زیرك اوچوب
۱۲ دفعه بىرىنىڭ دالنجە هواده معلق وورمالارى سپهدارى ممنون
ایلدی. بونا جھت توکولوب بو عزیز حیوانلارڭ جانه آند ویروب
بىرده سپهدارى استغفا ویرمەکىن واز كىچىردىلر.

تيلغراف لر

خچوان — خرمون وقى اولدىغىه گوره شهردە بىر دەندەم «بابو» تاپىلەمپۇر، چۈنكە ھاموسىنى درويشلەرى مىنوب كىدلەرە گىدوبلەرە
هرند — بورانك ھامو بوياخچى فابريقالارى ڪمال گـرمى
ايىلە «تنظيف» بويامددەرلەر. بو «تنظيف» لرى «ڪوكمىر» سيدىلەرى
عمامە قايىرماق ايچون سفارش (زاۋاز) وېرۇبلەر. بويىلە معلوم اولۇر
ـ آقلار قاققاژە سفر ايتمىڭ خىالىندرەرلەر.

نپرین خبرلری

ملا عموم، دوز سوز دیلوم سیزه، بو گونلرده انجمن اعضاي
چوخ چوخ جدي ايشه باشليوبالار، مخصوصاً دولتون خالصه ملك
لرين آلتى آى هر كىس اجاره يه ايستهدى، محض دولته خدمت
ايлемك ايچون، هايچ سه خاطر جمع او لميوب آخرده تمام خا
لصه ملكلىرىنى انجمن اعضاي او زلرى اجاره نيله ديلار. ييچاره لر نه
ايليمك ايديلار هر كىسه ويرسيدىلار، ييچاك ايدى، بازيقلار گور نه قدر
زحمت چيكلر، خالصه اجاره دارلقي ايلىر لر، ييچاره لر حكمت
ايشرىينه كومك ايلىور لر، ييچاره لر عدليه ايشرىينه كومك ايلىر لر و
ييچاره لر نظميه نظام آتللى ايشرىينه، بلدىه ايشرىينه كومك ايلىر لر،
خارجىه راجع اولان پولتىك ايشرىينه كومك ايلىر لر، ييچاره لر

— بوده گوزل ییر ایش در، اما غریبه بوراسی در که جناب اعتبار السلطنه ایستیور بیزی ایناندیرا که مدرسه‌نک بقاسی و دوامی احمد شاهک وجودینک سلامت اولماغنه باغله‌در. اداره‌مزه گوندريلن نظام‌نامده بیله یازيلوب: «لهذا در ظل توجهات بلا ذہایات حضرت حجۃ عجل الله فرجه محض سلامتی ذات ملکوتی صفات (شکیوخ) بنداکان اعلیحضرت قدر قدرت شهریاری شاهنشاه جمیعه ایمراطور ایرانیان پناه سلطان احمد شاه محمد علی اوغلی قاجار خلدالله ملکه و اقدامات اداره جلیله قوشون مملکت خوراسان و همراهی صاحب منصبان ذوی العز والاحترام، مدرسه نظامی افتتاح یافت.....

هله بو نظام‌نامه‌ني ده گوندروبلر که ژورنال‌مزده چاپ ايده‌ك.
يازيق ملا نصرالدين.

« لاغلانخي »

ملا نصرالدین الدار مسند

نو خی دن نصیدحت

ملا عمو! بز هرچه دیوروق قبول ایتمیور، بلکه سنه
نفسگده تأثیر آرتق اوله. سن بر بو آقا علی احمدوف جنابلرینه
فصیحت ایله که یازیقدر. بر پاره ملت قیغوسنی چکوب اونلاره
معارف یولی آچمق، مثلا: قیز مکتبه او طاقلار وعده ویرمک، او
طاقلار عمله گلنجه هر ایل مکتبه کرایه‌سنسی ویرمک، روسکی
تاتارسکی مکتبه کیچن ایل بش یوز منات گوندرمک، اوده تیلغراف
ایله، بو جور ایشلردن ال چکسون، جواندر، جانی سیخاماسون.
بز بو وقته کیمی ایله بیلردىك که تاجر او شاقلاری یاخچی
قمار اوینار، چاخر ایچر، ماداملار ایله گون کیچاردر که جانی
خراب اولماسون. تاجر بالاسی نهدر، مكتب نهدر. هله بوندان بدتر
اودر که دیورلر بر سوده آلوبدر که جماعتنه لازم اولان یوردن
آخیتسون. نه بیلوم دیورلر بردہ فکری وار که قیز مکتبئی
تیکدیرندن صوگره اون بش قراواتلقد برمیض خانده آچسون.
آ بالام، ملتك نجات تاپماقندن سنه نه اولاچاق. برجه اوز تای
توشکا باخ، گور نیجه کیف چکوولر، سنه اویله‌جه دولان. بو
ایشلردن ال چک، سنه بزه بیور و پالی اولمادک که، والسلام،

لیسون

هر سک هر نه سوزی وار دیسون.
دونن زرنه‌لی ملا محرم اثنای موعظده بویوردیلار که
اما ملار لث هر برینه مخصوص آیری قرآن گلوب، و دورت شریعتمنز
وار و ظاهرده نماز قیلیمان مسلمانک قتلی واجب در.

هـ کـل سـمـزـیـ وـاـ دـیـسـهـانـ